SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 201
van **LYDIA PEETERS**
datum: 17 november 2025

---

aan **JO BROUNS**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW

Natuurpunt - Vlaamse subsidies

Op 8 december 2001 ontstond Natuurpunt Vlaanderen als fusie van De Wielewaal en Natuurreservaten. Door de fusie van de twee leidende natuurverenigingen ontstond de grootste organisatie voor natuur en landschap in Vlaanderen.

Uit het jaarverslag blijkt dat het totale budget van Natuurpunt in 2024 91,97 miljoen euro bedroeg, waarvan 70% afkomstig van subsidies: 26,3 miljoen euro aan aankoopsubsidies (29%) en 37,5 miljoen euro aan werkingssubsidies (41%). De overige middelen komen via ledenbijdragen en sponsoring (15%) en studieopdrachten, cursussen en beheerwerken (15%).

In 2024 kocht Natuurpunt onder meer 798,5 hectare natuurgebieden aan voor een bedrag van bijna 32,7 miljoen euro, dit mede dankzij de aankoopsubsidies.

Natuurlijke personen en privaatrechtelijke rechtspersonen, met al minstens één natuurbeheerplan type 4 (natuurreservaten), kunnen ook gebruikmaken van de aankoopsubsidies voor natuurreservaten. Maar private eigenaars doen dat zelden, aangezien de subsidies en subsidievoorwaarden geen verdienmodel toelaten en een aanzienlijke investering van eigen middelen en tijd vergen.

De Vlaamse overheid is de belangrijkste financier van Natuurpunt. Ik heb daarover de volgende vragen voor de minister.

1. Welke jaarlijkse subsidiebedragen ontving Natuurpunt in 2023, 2024 en 2025 van de Vlaamse overheid?
2. Graag een overzicht van alle werkingssubsidies, aankoopsubsidies en eventuele projectsubsidies die Natuurpunt van de Vlaamse overheid ontving in 2023, 2024 en 2025?
3. Hoe evalueert de minister (de evolutie van) deze subsidiebedragen?
4. Hoe evalueert de minister de verhouding van de werkingssubsidies versus aankoopsubsidies?
5. Hoe evalueert de minister de verhouding bij de aankoopsubsidies tussen de subsidies voor Natuurpunt en deze voor private actoren?
6. Kan de minister een overzicht geven van de subsidies (werkingssubsidies, aankoopsubsidies, eventuele projectsubsidies) die de Vlaamse overheid uittrekt voor Natuurpunt voor 2026?

Vlaams Parlement

7. In een antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 16 van 29 september 2025 over de subsidies binnen het beleidsdomein Omgeving gaf de minister aan dat in het voorjaar van 2025 de doelstellingen van alle subsidies werden getoetst aan het regeerakkoord en de Beleidsnota Omgeving en Natuur. Vrijwel alle subsidies geven volgens de minister uitvoering aan de beleidsdoelstellingen en beantwoorden aan de nieuwe noden.

    a) Kan de minister dit concreet maken voor de subsidies aan Natuurpunt?

    b) In welke mate geven die subsidies uitvoering aan de actuele beleidsdoelstellingen en beantwoorden ze aan de nieuwe noden?

    c) Zijn er bepaalde werkpunten of aandachtspunten? Zo ja, welke maatregelen zullen worden genomen om daaraan tegemoet te komen?

8. In zijn antwoord op de schriftelijke vraag wijst de minister ook op de verplichte beleidsevaluaties van subsidies (cf. Vlaamse Codex Overheidsfinanciën) om na te gaan in welke mate het beoogde beleid en de uitgaven doeltreffend en doelmatig zijn en de subsidie al dan niet zal worden verdergezet. Afgelopen zomer maakte hij daarvoor een geïntegreerde evaluatiekalender over aan de Inspectie van Financiën.

    a) Wanneer zal de beleidsevaluatie van de subsidies aan Natuurpunt opgestart worden?

    b) Wanneer kunnen de resultaten van de evaluatie verwacht worden?

    c) Welke gevolgen zijn gekoppeld aan deze beleidsevaluatie?

9. In de plenaire vergadering van 24 september 2025 sprak de minister tegen dat het natuurbeheer bij Natuurpunt op de goedkoopste manier gebeurt.

    a) Kan de minister deze stelling, namelijk dat natuurbeheer bij Natuurpunt niet op de goedkoopste manier gebeurt, verder toelichten?

    b) Hoe zal de minister ervoor zorgen dat die middelen zo efficiënt mogelijk kunnen worden aangewend voor natuurbeheer op het terrein? Welke stappen zal hij daartoe zetten?

10. De Europese Commissie startte vorig jaar een onderzoek naar de aankoop- en onthaalsubsidies die tussen 2003 en 2018 werden toegekend aan terreinbeherende natuurverenigingen zoals Natuurpunt, dit naar aanleiding van een klacht van de Vlaamse Vereniging Gelijkberechtiging Natuurbeheer vzw (VVGN). Tijdens de commissievergadering van 20 mei 2025 zei de minister dat op 20 juni 2024 het openingsbesluit van de formele procedure van de Commissie werd ontvangen en dat er op dat besluit opmerkingen werden ingediend.

    a) Welke opmerkingen werden bij de Commissie ingediend op dat openingsbesluit?

    b) Wat is de stand van zaken van dit onderzoek? Wanneer kan de eindconclusie verwacht worden?

11. Hoe kijkt de minister naar zelffinanciering bij Natuurpunt, bijvoorbeeld op basis van toegangsgelden voor natuurgebieden? Is hier nog een groeipotentieel?

JO BROUNS
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW

ANTWOORD
op vraag nr. 201 van 17 november 2025
van **LYDIA PEETERS**

1-2. De structuur van Natuurpunt bestaat op dit ogenblik uit 5 samenwerkende vzw's die een unie vormen: een algemene, overkoepelende vzw en vier specifieke vzw's.

De autonome vzw's die tot de Unie behoren zijn: Natuurpunt vzw, Natuurpunt Beheer, Natuurpunt Studie, Natuurpunt CVN, Natuur- en Landschapszorg.

De 19 regionale natuurpuntverenigingen in Vlaanderen (waarvan er 12 erkend zijn als natuur- en milieuverenigingen), vallen buiten deze unie. . Elk van die vzw's heeft haar eigen bestuur en is autonoom aangestuurd.

We geven voor de volledigheid een overzicht van alle subsidies die vanuit het Departement Omgeving aan de verschillende vzw's die onder naam van Natuurpunt opereren worden toegekend.

Subsidie in het kader van de erkenning als milieu- en natuurverenigingen volgens het Besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015 houdende de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen en ***de subsidie in het kader van de kortlopende erkenning als omgevingsvereniging*** volgens het Besluit van de Vlaamse Regering van 7 juni 2024 tot erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen.

Vereniging	2023	2024	2025
Natuurpunt vzw	€ 969.898,39	€ 1.003.343,16	€ 1.003.343,16
Natuurpunt Studie vzw	€ 143.688,65	€ 148.643,43	€ 148.643,43
Natuur.koepel vzw	€ 80.008,24	€ 82.767,14	€ 82.767,14
Natuurpunt Antwerpen Noord & Kempen	€ 80.008,24	€ 82.767,14	€ 82.767,14
Natuurpunt Brugs Ommeland en Middenkust vzw	€ 80.008,24	€ 82.767,14	€ 82.767,14
Natuurpunt De Bron vzw	€ 80.008,24	€ 82.767,14	€ 82.767,14
Natuurpunt De Torenvalk vzw	€ 80.008,24	€ 82.767,14	€ 82.767,14
Natuurpunt en Partners Meetjesland vzw	€ 80.008,24	€ 82.767,14	€ 82.767,14
Natuurpunt Gent vzw	€ 80.008,24	€ 82.767,14	€ 82.767,14
Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen vzw	€ 80.008,24	€ 82.767,14	€ 82.767,14
Natuurpunt Limburg vzw	€ 80.008,24	€ 82.767,14	€ 82.767,14
Natuurpunt Oost-Brabant vzw	€ 80.008,24	€ 82.767,14	€ 82.767,14

Natuurpunt Schijnvallei vzw	€ 80.008,24	€ 82.767,14	€ 82.767,14
Natuurpunt Waasland vzw	€ 80.008,24	€ 82.767,14	€ 82.767,14
Natuurpunt Pajottenland & Zennevallei			*€ 82.767,14*
Natuurpunt Denderstreek vzw			*€ 82.767,14*
Natuurpunt Vlaamse Ardennen Plus			*€ 82.767,14*
Totaal	€ 2.073.685,92	€ 2.145.192,27	€ 2.393.493,69

Subsidie aan milieu- en natuurverenigingen als tegemoetkoming in de loonkosten van de werknemers in een gewezen DAC-statuut

De subsidie wordt toegekend op basis van het Besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 houdende de definitieve regularisatie en toekenning van een subsidie aan bepaalde initiatieven binnen polders, wateringen, milieu- en natuurverenigingen die personeelsleden tewerkstellen in een gewezen DAC-statuut.

Vereniging	2023	2024	2025(*)
Natuurpunt vzw	€ 34.030,01	€ 46.847,54	€ 45.985,95
Natuurpunt Studie vzw	€ 38. 919,46	€ 49.288,83	€ 39.885,01
Natuurpunt Antwerpen Noord & Kempen	€ 66.983,66	€ 66.354,61	€ 71.481,45
Natuurpunt Gent vzw	€ 47.761,06	€ 49.132,7	€ 45.132,94
Natuurpunt Beheer vzw	€ 988. 392,8	€ 978.556,22	€ 1.023.591,12
Totaal	€ 1.176.086,99	€ 1.190.179,90	€ 1.226.076,47

(*) maximaal toegekende subsidie. Het effectieve bedrag zal pas na evaluatie van de rapportering gekend zijn

VIA Uitbreidingstewerkstelling

Om uitvoering te geven aan het Vlaams Interprofessioneel Akkoord van 6 juni 2005 ontvangt Natuurpunt vzw een tegemoetkoming in de loonkosten van 2 VTE.

Vereniging	2023	2024	2025(*)
Natuurpunt vzw	€ 106.820,90	€ 108.190,72	€ 111.698,80

(*) maximaal toegekende subsidie. Het effectieve bedrag zal pas na evaluatie van de rapportering gekend zijn

VIA koopkracht

De VIA-koopkrachtmaatregel bestaat uit een tegemoetkoming in de effectieve kosten van de werkgevers die de eindejaarspremies aan hun werknemers uitbetalen en een tegemoetkoming in de loonsverhoging van 1,1% (VIA 6).

Vereniging	2023	2024	2025

Natuurpunt Beheer vzw	€ 644.913,68	€ 738.928,37	€ 692.212,43
Natuurpunt Antwerpen Noord & Kempen	€ 30.841,67	€ 34.025,36	€ 30.809,43
Natuurpunt Brugs Ommeland & Middenkust vzw	€ 3.935,86	€ 4.178,42	€ 3.764.25
Natuurpunt De Bron vzw	€ 4.561,07	€ 4.820,93	€ 1.563,67
Natuurpunt De Torenvalk vzw	€ 5.919,73	€ 6.117,54	€ 4.268.54
Natuurpunt en Partners Meetjesland vzw	€ 5.060,36	€ 5.332,25	€ 4.816,94
Natuurpunt Limburg vzw	€ 3.363,47	€ 7.270,45	€ 6.519,05
Natuurpunt Midden West-Vlaanderen vzw	€ 3.747,41	€ 3.986,36	€ 3.594,54
Natuurpunt regio Gent vzw	€ 9.475,88	€ 7.906,49	€10.597,96
Natuurpunt Schijnvallei vzw	€ 5.050,09	€ 5.406,43	€ 4.893,66
Natuurpunt Studie vzw	€ 102.604,7	€ 111.095,84	€ 103.306,48
Natuurpunt vzw	€ 288.037,46	€ 317.208,94	€ 292.815,86
Natuurpunt Waasland vzw	€ 8.301,11	€ 3.853,55	/
Totaal	€ 1.115.812,49	€ 1.333.286,17	€ 1.159.162,81

Een overzicht van de ANB subsidies zit in bijlage 1.

3. De subsidies worden toegekend in uitvoering van Vlaamse Interprofessionele akkoorden of op basis van een juridisch kader (diverse besluiten Vlaamse regering), waarin o.a. indexaties zijn opgenomen. Deze laatste zijn verantwoordelijk voor de beperkte stijging bij de subsidies uitgekeerd door het Departement Omgeving

   Wat het ANB betreft worden de beheersubsidies jaarlijksr geïndexeerd en de afgelopen jaren zorgde de omzetting van de oude beheerplannen voor een aanzienlijke stijging van de beheersubsidies maar dit is een tijdelijk fenomeen. Tegelijk is de oppervlakte onder natuurbeheer wel sterk gestegen.

   Binnen de aankoopsubsidies zijn de afgelopen jaren ook bijzondere regelingen van kracht geweest voor bosuitbreiding en natte natuur.

   De overige ANB subsidies bleven in dezelfde lijn over de jaren heen.

4. De afgelopen legislatuur is er extra ingezet op verwerving van gronden. Ik wil naast gerichte aankopen eerder de focus leggen op inrichting en beheer van de gronden onder natuurbeheer.

5. De aankoopsubsidies in het BVR 2017 met het oog op erkenning als type 4 beheerplan, kunnen door iedere beheerder met een goedgekeurd type 4 beheerplan aangevraagd worden.

6. Voor de werkingssubsidie als erkende natuur- en milieuverenigingen worden dezelfde bedragen voorzien als in 2025.

   We kunnen de cijfers voor 2026 voor de subsidie aan milieu- en natuurverenigingen als tegemoetkoming in de loonkosten van de werknemers in een gewezen DAC-statuut, de subsidie van de VIA Uitbreidingstewerkstelling en de tegemoetkoming voor de VIA-koopkrachtsubsidie nog niet meegeven. De administratie beschikt nog niet over de nodige informatie om dit te kunnen berekenen

   De subsidies via ANB zijn niet vooraf geoormerkt, het is immers niet enkel Natuurpunt die er aanspraak op kan maken.

7. Alle erkende milieu- en natuurverenigingen werden in 2024 en 2025 tussentijds geëvalueerd op de uitvoering van hun meerjarenplan/nota door een begeleidingscommissie. Indien er werkpunten of aandachtspunten werden vastgesteld werden die als suggesties ter verbetering (vrijblijvende verbeterpunten) of dwingende aanbevelingen (verplichte bijsturingen) opgenomen in het verslag van de begeleidingscommissie. Een vereniging dient hieraan opvolging te geven. Het Departement gaat bij de eerstvolgende rapportering na of de vereniging aan de slag gaat met deze suggesties ter verbeteren en dwingende aanbevelingen.

8. De beleidsevaluatie waarnaar verwezen wordt situeert zich niet op het niveau van 'Natuurpunt' maar op het niveau van de verschillende subsidiekaders, die elk een eigen timing hebben, zoals deze is meegegeven in de evaluatiekalender.

   Natuurpunt werd wel onderworpen aan een verstrengd toezicht door de Inspectie van Financiën in 2023. De Inspectie van Financiën voerde dit onderzoek op eigen initiatief uit in uitvoering van artikel 52, §1 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 en van artikel 41 van het besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 17 mei 2019. De Inspectie van Financiën beperkte zich tot onderzoek van de subsidies aan de vijf vzw's die samen de 'centrale kern' van Natuurpunt vormen.

9.
   a) Het behoud en uitbreiden van de natuur in Vlaanderen is een verhaal dat niet alleen door de Vlaamse overheid geschreven en gerealiseerd kan worden. Daarvoor zijn vele partners belangrijk, de natuurverenigingen maar ook particulieren, lokale besturen, bedrijven en landbouwers. De vrijwilligers die actief zijn bij de verenigingen spelen daarbij een erg belangrijke rol op het terrein. Echter moeten we in tijden van besparingen ook durven analyses maken over het totaal plaatje. Zonder daarop vooruit te lopen, zijn er ongetwijfeld mogelijkheden waarbij de afstemming en samenwerking tussen de partners tot meer en betere natuur voor minder centen kan leiden.
   b) De evaluatie van de diverse subsidie instrumenten zal gebeuren en wordt momenteel door het ANB voorbereid. Doel daarvan is precies om te komen tot een doelmatige aanwending van de middelen. Het is nog te vroeg om daarop vooruit te lopen.

10.
   a) Het standpunt van de Vlaamse Overheid blijft dat de subsidies buiten de werkingssfeer van de staatssteunregels vallen, aangezien zij verleend worden ter ondersteuning en

stimulatie van niet-economische activiteiten als oprichting en beheer van natuurgebieden, en natuureducatie

b) Een uitspraak van de Europese Commissie wordt verwacht in de loop van 2026.

11. Wat de aankoop-, beheer- en inrichtingssubsidies betreft, die wetgevend zijn geregeld, beslaat de subsidie maar een deel van de werkelijke kostprijs en moet de beheerder een deel van de reële kost zelf inbrengen.

BIJLAGE

Bijlage 1. Subsidies ANB